

Deze supermarkt in IJpendam werd opgekocht door de buurt: 'Je voelt dat iedereen hier trots op is'

In IJpendam dreigde de buurtsupermarkt vorig jaar te verdwijnen. Nu is hij door inwoners gekocht en wordt hij met vijftig vrijwilligers en een aantal betaalde krachten gerund, zonder winst oogmerk. 'Het creëert saamhorigheid.'

Tom Grosfeld • 30 september 2022, 12:00

Het Parool

Debby Geerlings, vaste kracht van dorpswinkel Anne & Co in IJpendam, reikt af. 'Het gevoel is weer goed.'

©Dingena Mol

Het dorpsplein van IJpendam ligt er vredig bij. Twee duiven pikken broodkruimels op van de grond, op het terras zijn de eerste dorpelingen neergeploft, een mevrouw achter een rollator bestelt een broodje haring bij de viskar.

Aan de voet van het plein - je zou er zo voorbijlopen - huist een kleine supermarkt en delicatessenwinkel: Anne & Co. Het is een soort Franse minimarché, een klein huis dat is omgebouwd tot campingwinkel. Buiten staan twee bankjes, daarnaast een bord met 'Het lekkerste schepijs' en naast de deur een regenton met een bloemetje erop.

De winkel - zet vijf grote stappen en je hebt 'm doorkruist - ligt vol met producten, van vloer tot het plafond. Er staan houten, olijfgroene kasten met wijn, chips, zuivel, soep, snoep, brood, blikken saus, pasta - alles wat ook in een normale supermarkt ligt. Een hoekje is ingericht als bakkerij, waar elke ochtend vers brood wordt geleverd. In het midden van de winkel liggen pallets met daarop houten kisten vol biologische, verse groenten. Op de toonbank een rek met Franse worsten en chocolade, daarachter de sigaretten, verscholen achter een stoffen gordijn.

Geen vuiltje aan de lucht, zou je denken. Maar dat was een paar maanden geleden wel anders.

Française en Ilpendamse

Stel je voor: je woont in Ilpendam. In het dorp, met nog geen tweeduizend inwoners, is slechts één kleine buurtsupermarkt. Je komt er graag. Soms voor weekboodschappen, een andere keer voor een wijntje of croissantje. De kinderen hollen er in het weekend naartoe met een paar euro in hun zak, en komen terug met grote zakken snoep en drop. De supermarkt brengt reuring, verstevigt de sociale cohesie, brengt ritme aan in het bestaan. Stel je voor dat die plek ineens verdwijnt.

Dorpswinkel Anne & Co in Ilpendam. ©Dingena Mol

Anne & Co werd zo'n veertien jaar geleden opgericht door de Française Anne Le Gloahec, de vrouw van een Ilpendammer, en daarmee dus ook een Ilpendamse. Zo'n anderhalf jaar geleden is ze daarmee gestopt, wegens vervelende persoonlijke omstandigheden.

In Ilpendam waren op dat moment twee postbodes. Een van hen wilde, samen met zijn vrouw, de winkel best overnemen. Na een jaar kwam hij erachter dat het runnen van een winkel toch iets anders was dan post bezorgen. In februari van dit jaar besloot hij ermee zou stoppen. De winkel zou per 1 juni sluiten. Het dorp hield zijn zometeen zonder supermarkt zitten?

In de maanden juni, juli en augustus hadden Ilpendammers een paar keuzes wanneer ze boodschappen wilden doen, geld moesten pinnen of een pakket wilden ophalen bij een PostNL-afhaalpunt: acht kilometer richting het noorden, naar Purmerend, acht kilometer richting het zuiden, naar Amsterdam-Noord of acht kilometer richting het oosten, naar Monnickendam. In de tussentijd werd er gelukkig hard gewerkt aan de heropening van de buurtsupermarkt.

Al in februari dacht de Ilpendamse Lotte van Schoonhoven (44), programmamanager van beroep: ik moet in actie komen. Samen met een paar dorpsgenoten richtte ze een werkgroep op: Werk aan de (dorps)winkel. Er was weinig tijd, en er moest wat gebeuren. Er werd intensief vergaderd, overlegd, gebrainstormd. Al snel ontstond het plan om er een participatiewinkel van te maken.

Dat was makkelijker gezegd dan gedaan. De werkgroep besloot om eerst maar eens via een enquête de stemming onder Ilpendammers te peilen. De nog kleinere naastgelegen dorpen Overleek en Watergang werden ook meegenomen. Hoe graag wilden zij de winkel behouden? Hadden zij eventueel interesse om in te stappen als participant, en dus geld in te leggen? Of zouden ze bijvoorbeeld als vrijwilliger hun steentje willen bijdragen? Een kleine vierhonderd huishoudens reageerde, waarvan 95 procent zei: de winkel moet blijven.

45 deelnemers, inleg minimaal duizend euro

We spoelen een paar maanden vol gedoe en geregeld door: het winkelpand is samen met 45 participanten - deelnemers, mede-eigenaren dus - gekocht voor 500.000 euro. Iedereen heeft minimaal duizend euro ingelegd. Over hun inleg krijgen ze een procent rente per jaar, maar daar is het ze natuurlijk niet om te doen, zeggen ze. Ze doen het omdat ze het van cruciaal belang vinden dat Ilpendam niet beroofd wordt van haar enige supermarkt. Deze deelnemers vormen samen een stichting.

Vanuit die stichting wordt het pand verhuurd aan een tweede stichting, waaronder de gehele winkelexploitatie valt. Er zijn vijftig mensen die zich hebben aangemeld als vrijwilliger, en diensten van een paar uur draaien. Ook zijn er vijf vaste, betaalde krachten aangenomen.

Initiatiefnemer Lotte van Schoonhoven in de deuropening van dorpswinkel Anne & Co in Ilpendam. 'Maar het is geweldig om te zien dat het is gelukt.' ©Dingena Mol

Volgens Van Schoonhoven was zo'n stichting de meest stabiele vorm: "Mochten we, in het ergste geval, failliet gaan, trekken we de mede-eigenaren van het pand niet mee. Wat ook een voordeel is, is dat we het pand hebben gekocht. De huur blijft zo relatief laag, en daardoor de prijzen ook."

Maar wat als mensen hun ingelegde geld terug willen? "Ze committeren zich vijf jaar aan hun inleg," zegt Van Schoonhoven. "Daarna kun je eventueel uit de stichting en je inleg terugkrijgen. Wil je dat eerder doen, kan dat, maar dan moet je wel zelf een vervanger aandragen."

Al zal dat niet snel gebeuren, denkt Sanne Kroon (51), die vandaag als vrijwilliger in de winkel staat en het koelschap aan het bijvullen is. "Toen we hoorden dat de winkel misschien zou verdwijnen, ontstond in het dorp direct het gevoel: we moeten iets doen. Om dit rendabel te kunnen maken, moeten we met z'n allen de handen uit de mouwen steken. Daarom sta ik hier vandaag ook. Het creëert saamhorigheid, je voelt dat iedereen hier trots op is, dat we dit voor elkaar hebben gebokst."

Debby Geerlings (45), vaste kracht die er al sinds 2018 werkt, knikt. "Ik krijg hier ontzettend veel positieve energie van," zegt ze. Ze loopt naar de voorraadruimte, pakt een grote doos, ritst 'm open en haalt er zakken brood uit, die ze in de schappen van de bakkerij legt. "Het gevoel is weer goed."

Verstoord weekendritueel

Het is inmiddels een uur of twaalf. Het wordt drukker in de winkel. Beth Hegarty (39) rekent een zak broodjes en een fles witte wijn af. "Het is voor mij al vrijdagmiddag," zegt ze tegen Geerlings. Ze vindt het geweldig dat de winkel weer open is. "We zijn vier jaar geleden naar Ilpendam verhuisd, en dat hadden we niet gedaan als er geen supermarkt was geweest. Ik vond het echt afzien in de zomer. We waren zo gewend om in het weekend samen met de kinderen vers brood te halen, dat het vervelend was om ineens in de auto te moeten springen om het verderop te gaan halen. Het weekendritueel werd erdoor verstoord."

De meeste klanten komen voor een kleine boodschap, maar het is ook mogelijk om weekboodschappen te doen bij Anne & Co, aldus Van Schoonhoven. “Al hebben we natuurlijk niet drie soorten pindakaas.”

Het assortiment bestaat daarnaast voor een zo groot mogelijk deel uit lokale en biologische producten. Kaas komt van de boer uit Ilpendam, vlees uit de Beemsterstreek, chocola van de lokale chocolatier, de bakker uit Monnickendam levert elke dag vers brood en de oude eigenaresse importeert nog altijd worsten uit Frankrijk.

Bets Hooijberg is erg blij dat Anne & Co er nog is. ‘Ik kom hier vooral voor het praatje.’ Links vaste kracht Debby Geerlings. ©Dingena Mol

“Ik kom weer lekker dropjes halen,” roept vaste klant Bets Hooijberg (86) vanuit de deuropening naar Geerlings, die opschrikt vanachter de toonbank. Hooijberg rekent af, vertelt intussen dat ze het erg jammer vond dat de winkel dreigde te verdwijnen, maar dat ze weer gerustgesteld is. “Ik kom hier vooral voor het praatje.”

Ook Carla Leurs (44), die zojuist paracetamol en wat andere producten heeft gekocht, kon zich geen Ilpendam voorstellen zonder kleine supermarkt. “Ik ben vanuit Amsterdam hiernaartoe verhuisd en was gewend dat we spontaan konden bedenken

wat we wilden eten, waar we zin in hadden, en dat dan konden gaan halen. Gelukkig kan dat nog steeds.”

Van Schoonhoven is blij dat het meeste werk er voor haar opzit. Het waren intensieve maanden die bovenop haar normale werk kwamen. “Maar het is geweldig om te zien dat het is gelukt, en wat dit in beweging heeft gezet in het dorp. Het was een heel gave periode.”

En de postbode? Die heeft zijn vertrouwde baan weer opgepakt. Naast de winkel staat een grote bak waarin de post wordt bezorgd vanuit het depot. De postbode haalt het daar elke ochtend op. Zo is hij toch nog een beetje dichtbij.